

# ESTIL HARVARD

3a. Ed. 2024

(Versió estesa)



# ÍNDEX

<b>Objectius</b> .....	<b>2</b>
<b>Per a començar</b> .....	<b>3</b>
<b>Conceptes bàsics</b> .....	<b>4</b>
<b>Estil Harvard</b> .....	<b>4</b>
<b>Com citar dins del text: la cita</b> .....	<b>5</b>
Obres d'un autor o autora .....	6
Diverses obres d'un mateix autor o autora d'anys diferents .....	6
Diverses obres d'un mateix autor del mateix any .....	7
Segons el nombre d'autors o autores .....	7
Autor corporatiu .....	8
Citar diversos autors .....	9
Absència d'alguna dada de la font i altres consideracions .....	10
Citar un text literalment .....	12
Citar fonts secundàries .....	13
Citar taules i figures .....	14
Publicacions de la Unió Europea .....	15
Pàgines web i websites .....	16
<b>Cóm redactar la llista final de referències bibliogràfiques</b> .....	<b>17</b>
Documents impresos .....	18
Documents en format electrònic .....	28
Documents audiovisuals .....	42
Dades de recerca o datasets .....	47
Entrevistes .....	49
<b>Cóm ordenar la llista de referències final</b> .....	<b>51</b>
<b>Per concloure</b> .....	<b>52</b>
<b>Bibliografia</b> .....	<b>53</b>

## Objectius

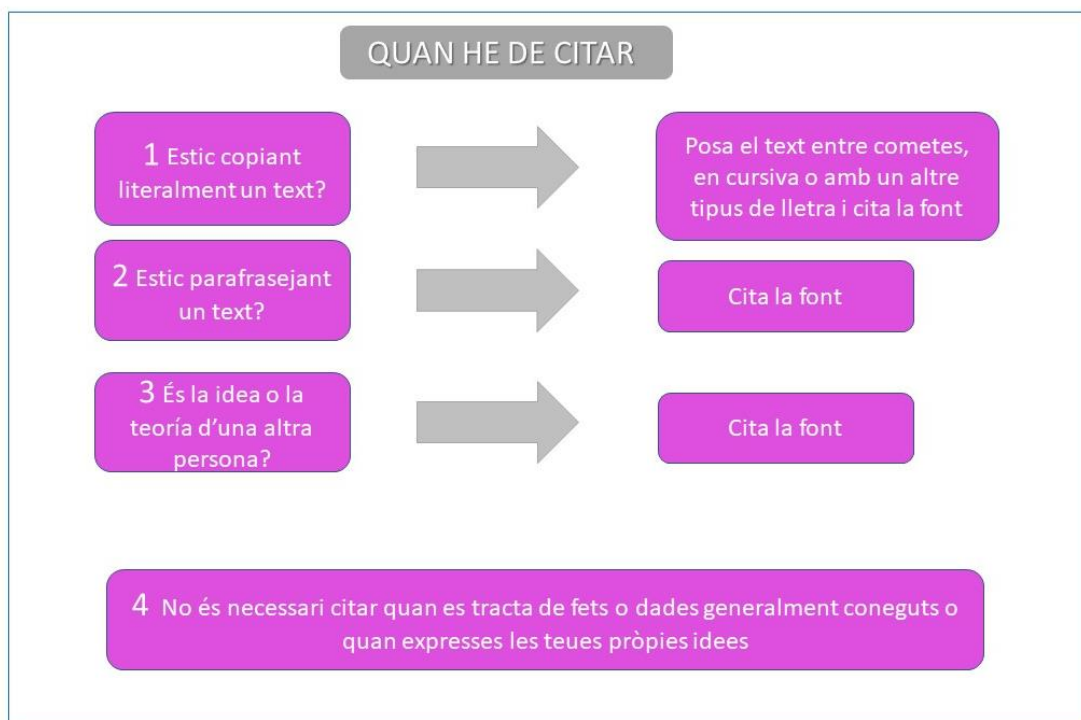
---

- Comprendre la importància de fer un ús responsable, ètic i legal de la informació mitjançant les cites i les referències bibliogràfiques dels nostres treballs.
- Aprendre a reconèixer i interpretar les referències bibliogràfiques corresponents a diferents tipus de documents, segons l'estil Harvard.
- Aprendre a construir referències bibliogràfiques i cites dins del text en estil Harvard.

## Per a començar

Quan elaborem un treball acadèmic és fonamental indicar clarament quines idees i informació han sigut preses d'altres fonts o autors i autores. En cas contrari es comet una mena de robatori denominat plagi.

El plagi pot consistir a presentar com a propi un document elaborat per un altre, però també es considera plagi copiar o parafrasejar idees o textos d'altres fonts i incloure-les en un treball propi sense indicar qui n'és l'autor.



A Espanya, els drets d'autor estan protegits per la [Llei de propietat intel·lectual](#). Pots consultar més informació sobre el plagi i els drets d'autor en la web sobre la [Propietat Intel·lectual](#) elaborada per la Biblioteca.

Citar correctament les fonts consultades per a elaborar el nostre treball ens permet:

- Reconèixer el treball realitzat per altres autors.
- Evitar el plagi.
- Facilitar que qualsevol persona pugui localitzar les fonts d'informació citades en el treball.
- Dotar de credibilitat i consistència el nostre treball.

Hi ha diferents estils de cites, alguns són específics de determinades disciplines i altres s'usen únicament en determinades publicacions científiques.

- 
- ⚠ En aquest mòdul descriurem les característiques de l'**estil de referència/citació Harvard**. Específicament seguirem el text que ha fet la Biblioteca de l'University College Dublin, el de la School of Nursing, Midwifery and Health Systems de la UCD i el de la Universitat Anglia Ruskin.
- 

## Conceptes bàsics

---

Per a poder elaborar el teu treball has de tenir clars alguns conceptes bàsics com són la cita, la referència bibliogràfica i la diferència entre llista de referències i bibliografia. Amb aquesta finalitat, et recomanem que revises l'apartat [Elaborar cites i referències bibliogràfiques](#) de la web de la BUA. A més, des d'aquesta mateixa pàgina pots accedir als diferents estils de citació que hi ha disponibles.

- 
- ⚠ Si vols esbrinar com pots gestionar els teus referències bibliogràfiques, consulta l'apartat [Gestors de referències bibliogràfiques](#) de la nostra web.
- 

## Estil Harvard

---

L'estil Harvard es va desenvolupar en la Universitat d'Harvard, Estats Units, en els anys 50. Al principi es va usar, principalment, en l'àmbit de la Física i les Ciències Naturals i, més recentment, s'ha aplicat a les Ciències Humanes i Socials (Biblioteca Central de la Universitat de Piura, 2011).

« Aquest estil, també conegut com a **sistema d'autor-data**, proporciona directrius per redactar cites dins del text i les referències bibliogràfiques al final de l'obra, de manera que sempre es puguin conèixer les fonts usades i citades per l'autor o autora.

- 
- ⚠ Has de tenir en compte que l'estil Harvard, a més, permet l'ús de les cometes dobles i de les cometes simples, sempre que se siga consistent en el seu ús. En el nostre cas, farem servir sempre les cometes dobles per ser el tradicional a Espanya.
- 

## COM CITAR DINS DEL TEXT: LA CITA

Harvard exigeix citar les fonts consultades dins del text, indicant el cognom de l'autor o autora, l'any de publicació i les pàgines si referim una part en concret d'una obra posant-la entre cometes. Per exemple, mira la diferència entre:

### Exemple

- Ací cites una idea treta d'una obra:

Tal com diu Nicholas Lovell (2014), la impressió 3D permet que els productes personalitzats no siguin tan cars com abans.

- Ací cites un paràgraf en concret:

Tal com diu Nicholas Lovell (2014, p. 67), "crear un documento personalizado en una fábrica de producción en masa resultaba caro. A medida que la impresión en 3D se vuelve una realidad, esa hipótesis deja de ser correcta".

També pot ser que el nom de l'autor **no s'esmente directament en el text**. En aquest cas l'hauràs d'incloure entre parèntesis.

### Exemple

Tal com es diu a La Curva (Lovell, 2014) la impressió 3D permet que els productes personalitzats no siguin tan cars com abans.

- 
- ⚠ Recorda que aquest sistema, pel fet de citar la referència en el mateix text, no fa servir notes a peu de pàgina o al final del document.
-

## OBRES D'UN AUTOR O AUTORA

Com a norma general, cal indicar el primer cognom de l'autor o l'autora seguit de l'any de publicació del document (capítol de llibre, article, tesi...). L'any ha d'anar entre parèntesis en el text i el cognom de l'autor o autora hi anirà també, o no, depenent de si se cita la idea directament o indirecta.

### Exemple

En citació directa:

Com ha mostrat Segura Dimarí (2014), les crisis econòmiques...

En citació indirecta:

Les crisis econòmiques es poden preveure (Segura Dimarí, 2014) si...

⚠ Com veus, en el cas d'aquest autor no s'ha referenciat el primer cognom sinó tots dos. En la tradició anglosaxona només s'indica el primer, però en la llatina, se solen assenyalar tots dos. L'important és ser coherent al llarg del text en aquest punt. Per aquest motiu, nosaltres indicarem el primer cognom en els autors anglosaxons i els dos cognoms en el cas dels espanyols. L'important, és ser coherent al llarg del text en aquest punt.

## DIVERSES OBRES D'UN MATEIX AUTOR O AUTORA D'ANYS DIFERENTS

Si diverses obres d'un mateix autor volen ser referenciades alhora, les has d'indicar en ordre cronològic i separar-les per una coma.

### Exemple

En citació directa:

Segura Dimarí (2007, 2014) critica la idea que...

En citació indirecta:

Concretament, una investigació de principi de segle (Segura Dimarí, 2007, 2014) assenyala que...

## DIVERSES OBRES D'UN MATEIX AUTOR DEL MATEIX ANY

Si referències diverses obres del mateix any d'un mateix autor o autora has d'afegir-hi una lletra en minúscula per a poder identificar la referència en la llista final de referències. Si les assenyales juntes, les has de separar per una coma.

### Exemple

En citació directa:

Dawkins (1996a, 1996b) critica la idea que...

En citació indirecta:

Investigacions de final de segle (Dawkins, 1996a, 1996b) assenyalen que...

A la llista de referències:

Dawkins, R. (1996a) *Climbing Mount Improbable*. London: Viking.

Dawkins, R. (1996b) *River out of Eden*. London: Phoenix.

## SEGONS EL NOMBRE D'AUTORS O AUTORES

### OBRES DE DOS O TRES AUTORS O AUTORES

Quan cites un treball de 2 o 3 autors, l'estructura és la següent:

**Cognom(s) del primer autor, del segon i del tercer, seguit de l'any.**

Si els autors són dos, se separen per una i; si són tres, els dos primers se separaran per una coma i el segon del tercer per una i.

### Exemple

En citació directa:

Com han mostrat Segura Dimarí i Feito García (2014), les crisis econòmiques...

Com han mostrat Sevilla Hernández, Segura Dimarí i Feito García (2009), no totes les crisis econòmiques...

En citació indirecta:

Les crisis econòmiques es poden preveure (Segura Dimarí i Feito García, 2014) si...

Les crisis econòmiques es poden preveure (Sevilla Hernández, Segura Dimarí i Feito García, 2014) llevat que...



## MÉS DE TRES AUTORS

Només se cita el primer i s'afegeix *et al.* (que significa 'i altres') en cursiva.

### Exemple

En citació directa:

Sevilla Hernández *et al.* (2007) consideren que la previsió dels cicles econòmics és possible...

En citació indirecta:

La previsió dels cicles econòmics és possible per a un organisme com l'Estat (Sevilla Hernández *et al.*, 2007).

## AUTOR CORPORATIU

A vegades, l'autor d'un document no és una persona sinó una corporació, per exemple, en el cas d'informes o un altre tipus de documents d'empreses, organismes i organitzacions, departaments de govern, etc. En aquests casos es pot abreujar, si està estandarditzat, el nom a partir de la segona cita si en la primera s'ha inclòs entre parèntesis l'abreviatura. No obstant això, en la bibliografia sí que cal indicar el nom complet, no l'abreviatura. En qualsevol cas, hi ha algunes excepcions quan les inicials formen part del nom oficial.

### Exemple

Primera citació:

Segons un informe del 2010 de la Red Nacional de Ferrocarriles Españoles (RENFE), les vies d'ample europeu...

Segona citació i successives:

Recentment, RENFE (2011) va emetre un informe en el qual s'indicava...

En la bibliografia:

Red Nacional de Ferrocarriles Españoles (2011) *Informe anual RENFE*. Madrid: RENFE, Dirección de Comunicación Corporativa y Relaciones Externas.

Si és un **comitè** el que ha elaborat l'informe, llavors pot ser citat pel mon.

### Exemple

Comité Económico y Social de las Comunidades Europeas (2012)

En qualsevol cas, l'esquema serà nom corporatiu seguit de l'any entre parèntesis o nom corporatiu i any entre parèntesis, depenent si se cita directament o indirectament.

## CITAR DIVERSOS AUTORS

### SI SE CITA UNA IDEA DE DIVERSOS AUTORS O AUTORES QUE NO PUBLIQUEN JUNTS

En algun cas, pot ser que hages consultat diversos autors, que no publiquen junts, per a presentar una idea o argument en el teu treball. En aquest cas hauràs de citar totes les fonts, separant-les per punt i coma.

### Exemple

En citació directa:

Segura Dimarí (2014) y Feito García (2008) critiquen la idea que...

En citació indirecta:

Alguns autors (Segura Dimarí, 2014; Feito García, 2008) han criticat la idea que...

**⚠** Recorda que en la llista de referències bibliogràfiques final cada obra serà citada de manera independent.

## CAPÍTOLS D'AUTORS EN TREBALLS EDITATS

Quan cites un treball d'un autor que es troba inclòs en una obra més àmplia com en el cas d'un capítol d'un llibre o d'una ponència d'un congrés, has de citar l'autor de la contribució, no l'editor de l'obra en la qual s'inclou, encara que en la bibliografia final sí que indicaràs tots els detalls. Posem com a exemple un capítol d'un llibre:

### Exemple

En el text:

Esperanza Hernández Delgado (2008) ens parla sobre els projectes de pau a Colòmbia ...

En la bibliografia:

Hernández Delgado, E. (2008) “La paz imperfecta que construyen las iniciativas de paz de base social en Colombia”. En: Salamanca, M. E. Coord. *Las prácticas de la resolución de conflictos en América Latina*. Bilbao: Universidad de Deusto.

- 
- ⚠ Com has vist hi ha diverses diferències entre la cita al text i la referència final: en l'última has d'indicar totes les dades relatives a la publicació; a més, després dels cognoms, s'han d'indicar les inicials del nom. Més endavant t'explicarem com citar cada tipus de document en la bibliografia final.
- 

## ABSÈNCIA D'ALGUNA DADA DE LA FONT I ALTRES CONSIDERACIONS

Pot ser que al llarg de la teua recerca et trobes amb documents interessants que vulgues utilitzar i referenciar, però dels quals desconeixes certes dades.

En general, sempre és millor usar documentació de la qual tingues totes les dades, però si no és el cas, et deixem uns quants consells útils sobre com has d'assenyalar *el que no saps*.

### OBRA SENSE AUTOR CONEGUT O AUTORA CONEGUDA

Es pot donar el cas que necessitem referenciar una obra d'autor desconegut. En aquest cas, el títol anirà en cursiva, i entre parèntesis s'indicarà que és anònim fent servir les paraules **Anònim** o **Anòn.**:

### Exemple

*El Cantar del Mio Cid* (Anòn., 1996)

## OBRA SENSE DATA DE PUBLICACIÓ

---

De vegades no sabem la data de publicació d'una obra. En aquest cas, cal indicar-ho mitjançant les sigles **n.d.**

### Exemple

En citació directa:

Quijano García (n.d.) ha dit que la fluctuació en el Mercat Continu es deu a...

En citació indirecta:

Alguns autors (Quijano García, n.d.) han assenyalat que la fluctuació al Mercat Continu se debe...

## ÚS DE COMETES, SUBRATLLAT I CURSIVA

---

L'estil Harvard permet l'ús de les dobles cometes i de les cometes simples, sempre que se siga consistent en l'ús.

**⚠** En el nostre cas, farem servir sempre les cometes dobles, ja que són les tradicionals a Espanya.

---

Pel que fa al subratllat, no l'has de utilitzar. La cursiva, per norma general, només es farà servir en el cas del títol dels llibres, revistes, etc.

## NÚMEROS DE PÁGINES

---

Quan referencies un paràgraf en concret, sempre que siga possible (atès que algunes fonts no estan paginades), has d'indicar la paginació en el parèntesi després de l'any i precedit per una coma. Si es tracta d'una pàgina només, ho indicaràs amb una **p.**; si es tracta de més d'una, amb **pp.**

### Exemple

(Sevilla Hernández, 2007, p. 124) o (Sevilla Hernández, 2007, pp. 124-125)

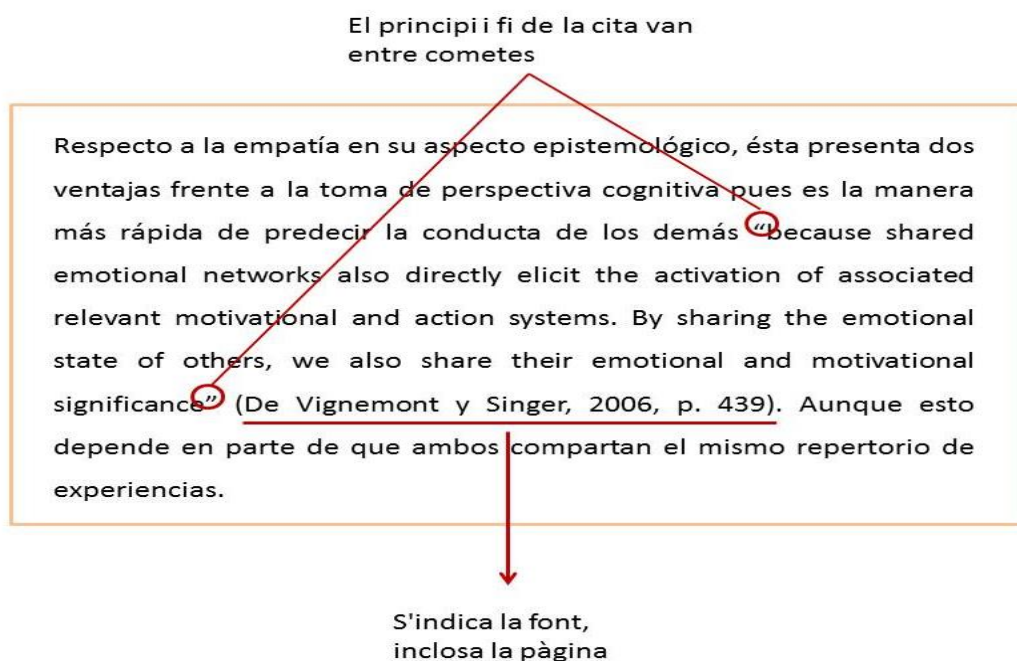
## CITAR UN TEXT LITERALMENT

Si vols citar un text literalment l'has de posar entre cometes i s'ha d'integrar en el text mitjançant frases com:

### Exemple

Tal i com l'autor afirma "..."

O es pot intercalar directament en el text:



Però si el text té **40 paraules o més**, el text ha d'anar en paràgraf apart amb diferent tabulació, sense cometes i precedit per dos punts, perquè quedi clar que s'estan citant les paraules d'uns altres.

La teoría de la mente puede entenderse como un marco teórico cuya existencia se ha dado por supuesta o como una propuesta concreta como la psicología popular, la Teoría-teoría o la Teoría de la simulación. De hecho, para Leudar y Costall (2009, p. 3), la ambigüedad se debe a que:

c [ Theory of Mind is no longer presented in the textbooks and the research  
 i literature as referring to any kind of theory at all, nor even a specific set  
 t of theories. 'Theory of Mind' is now widely presented as a relatively  
 a neutral, uncontroversial 'construct', or well-established.

Así, la Teoría de la mente en cuanto que idea se ha convertido en un dogma cuyos supuestos iniciales han pasado a considerarse hechos bien establecidos.

Com veieu, el text que se cita és superior a les 40 paraules i per això s'ha posat en un paràgraf a part amb sangria diferent

A més, s'indica la font, inclosa la pàgina

⚠ Recorda que en els dos casos s'ha d'indicar la font, incloent-hi la paginació.

Si, per a mantenir el sentit d'una oració, incloeu alguna paraula, com ara connectors, que no apareix en el text original, heu de fer-ho entre claudàtors.

### Exemple

“Algunos estudios propios del campo de la neurociencia apuntan a la idea [de que] las neuronas espejo están relacionadas con la empatía” (Hernández Torregrosa, 2014, p. 15).

## CITAR FONTS SECUNDÀRIES

En alguns casos, interessa no solament citar un autor, sinó un altre que ell ha citat. Es tracta de **fonts secundàries**, que a vegades són interessants de referenciar.

### Exemple

En citació directa:

En una investigació recent de Fernández Blanco (2012, citat en Velasco Sagunto, 2013, p. 142) es mostra que la política econòmica...

En citació indirecta:

Una investigació recent (Fernández Blanco, 2012, citat en Velasco Sagunto, 2013, p. 142) mostra...

En aquest exemple volem referenciar l'estudi de Fernández Blanco, però no l'hem llegit; només el coneixem per les referències d'un altre autor: Velasco Sagunto. Per això, l'obra primària (la que cita) va precedida d'un **citats en**.

⚠ Nota que, per tant, les idees de Fernández Blanco t'han arribat a través d'un altre autor i de la seua interpretació. Per això, sempre que es puga, és recomanable acudir a la font primària, en aquest cas, a l'obra de Fernández Blanco.

En qualsevol cas, en la *llista de referències final*, l'obra de Fernández Blanco no hauria d'aparèixer, ja que no l'has llegit; només hi hauria de figurar la de Velasco Sagunto.

## CITAR TAULES I FIGURES

Si reproduïxes dades parcials o còpies una taula o figura, has d'indicar la seua font, especificant l'autoria (que pot ser corporativa en el cas dels informes o les memòries d'empreses o organismes oficials), data i pàgina. Aquestes dades s'indicaran sota la taula, diagrama o figura si es reproduïxen íntegrament com en el següent exemple:

### Exemple

Si volem citar aquestes dades sobre el pressupost de la Universitat d'Alacant, ho haurem d'indicar així:

	Mujer	Hombre	Total
<i>Total</i>	<b>2.329</b>	<b>1.714</b>	<b>4.043</b>
Grados	247	233	480
Diplomaturas	781	575	1.356
Licenciaturas	918	623	1.541
Sólo 2º ciclo	383	283	666

Taula 1. Alumnat en estudis oficials de 1r i 2n cicle, i grau en el curs 2012-2013 (Universitat d'Alacant, 2014, p. 19)

- 
- ⚠ Les figures i les taules han de ser numerades i etiquetades amb un títol simple que es posarà sota d'elles.
- 

Si vols citar només alguna dada dins del text, igualment hauràs d'indicar la font:

### Exemple

Com es veu a la Taula 1 (Universitat d'Alacant, 2014, p. 19), el nombre de dones que van cursar diplomatures en el curs 2012-2013 és més gran que el d'homes.

La manera de ressenyar-ho en la **bibliografia final** dependrà de la classe de document en què es trobe la dada, taula o figura, que hages introduït en el teu text: un llibre, un article, una web...

En l'exemple quedaria així:

### Exemple

En la bibliografia:

Universitat d'Alacant (2014) *La UA en xifres 2013*. Disponible en: <http://utc.ua.es/es/documentos/ua-en-cifras/libros-ua-en-cifras/ua-en-cifras-2013.pdf> [Consultat: 03-02-2022]

- 
- ⚠ Has de tindre en compte que si cites un autor o autora que cita aquestes dades (taules, diagrames ...), llavors es tractarà d'una font secundària i hauràs de citar-los com s'indica en l'apartat anterior, i afegir a la llista de referències l'obra del primer.
- 

Pel que fa a la citació **en la llista final de referències**, si la taula, figura o diagrama apareix en una monografia, hauràs de referenciar el llibre, no la taula; si apareix en un informe, hauràs de detallar aquest document, etc.

## PUBLICACIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

---

Si en el teu treball has de citar alguna publicació de la Unió Europea, has de fer-ho així: (Nom de la institució de la UE, any).

### Exemple

En citació directa:

El Consell de la Unió Europea (2007) en el seu reglament defineix les funcions...



En citació indirecta:

En un reglament recent (Consell de la Unió Europea, 2007) s'indica que...

⚠ Recorda que sempre cal afegir la pàgina o pàgines, entre cometes la cita i on està disponible la dada.

## PÀGINES WEB I WEBSITES

### PÀGINES WEB

Una altra font d'informació en auge són les pàgines web. En aquest cas, has d'identificar l'autoria siga personal, corporativa o siga d'una organització.

⚠ De vegades, aquesta dada és difícil de localitzar a la web. Fixa't en l'URL per obtenir alguna pista!

També has d'identificar la data de publicació, que normalment apareix prop de les dades del copyright.

The screenshot shows the 'la Caixa' Research website interface. At the top, there is a search bar with the text 'Autoria' and a search button. Below the search bar, there is a navigation menu with categories like 'Temas clave', 'Publicaciones', 'Temáticas', 'Áreas geográficas', and 'Indicadores y previsiones'. The main content area features a section titled 'TEMAS CLAVE' with a list of topics: 'Las claves de la recuperación del crédito', 'Oportunidad del sector exterior en España', 'Política monetaria no ortodoxa', and 'Unión bancaria'. Below this, there is a featured article titled 'La mejora del saldo corriente se detiene' with a grid of colored blocks representing data. To the right of the grid, there is a short text snippet and a 'Leer más' link. At the bottom, there is a section titled 'MÁS ARTÍCULOS PUBLICADOS' with four article cards. Each card includes a title, a brief description, and a publication date. A callout box points to the date '03 nov 2014' in the first article card.

En aquest cas, l'autoria probablement pertanyerà a La Caixa, ja que l'article no està signat per cap persona. A més, la data és de l'any 2014. Per tant, aquest article se citarà en el text així:

### Exemple

(La Caixa, 2014)

## WEBSITES

---

En aquest cas, el que hauràs de citar dins del text serà el nom de la web i l'any.

### Exemple

La informació disponible en la web (International Tourism Partnership, 2004) ens assenyala com a causa...

## CÓM REDACTAR LA LLISTA FINAL DE REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

---

- ⚠ És important assenyalar que l'estil Harvard requereix que **elabores una llista final de referències que incloga, únicament, els recursos que has utilitzat en la preparació del treball**. Per tant, totes les citacions que hages intercalat en el text han de tenir la referència corresponent en la llista final, llevat que siga una referència secundària (és a dir, quan citem a un autor o autora citat o citada per un altre autor o autora però al qual nosaltres o nosaltres no hem llegit directament).
- 

Ara aprendrem com redactar aquestes **referències finals**, tenint en compte que, com en altres estils bibliogràfics, Harvard distingeix **segons el tipus de document** que s'haja de referenciar i si és en paper o és electrònic o audiovisual. També aprendrem a citar dades de recerca.

## DOCUMENTS IMPRESOS

Dins dels documents impresos, ens centrarem en:

- els llibres o monografies,
- els capítols de llibre i
- els articles de revistes en paper.

**⚠** Recorda que has de tenir en compte moltes de les indicacions que hem fet en l'apartat *Com citar dins del text*.

## RECOMANACIONS GENERALS

- En el cas dels llibres, has de citar l'edició de l'exemplar que estàs usant, si hi ha, per exemple, edicions d'aquest llibre d'anys diferents.
- Quan una obra, siga llibre, capítol, article, pàgina web... tinga un autor, hauràs d'indicar el cognom o cognoms i les inicials del nom. Si el document referenciat té més de dos autors, els separaràs amb comes i el penúltim de l'últim amb una *i*.

Exemple amb **dos autors**:

### Exemple

Shalloway, A. i Trott, J. (2001) *Design patterns explained: a new perspective on object-oriented design*. London: Addison Wesley.

Exemple amb **més de tres autors**:

### Exemple

McGeady, T.A. *et al.* (2006) *Veterinary embryology*. Oxford: Blackwell

- Una altra indicació general és que, com ja hem vist, pot passar que hages de referenciar diverses obres d'un mateix autor o autors publicades en un mateix any. En tal cas, han de ser diferenciades amb l'addició d'una lletra minúscula després de la data.

### Exemple

Dawkins, R. (1996a) *Climbing Mount Improbable*. London: Viking.

Dawkins, R. (1996b) *River out of Eden*. London: Phoenix.

Això valdria igual en el cas que, per exemple, assenyalàrem un article i un llibre de Dawkins del mateix any.

Recorda, a més, que això també ha de ser coherent amb les cites en el text.

- Indicació de l'edició

Es pot donar el cas que quan hages de referenciar un llibre et trobes davant d'una primera edició. Però en alguns casos, pot ser que el llibre estiga en la cinquena, desena o vintena edició. A voltes, la diferència entre l'una i l'altra és apreciable tant pel nombre de pàgines (que pot haver canviat) com pel contingut en si mateix, que es pot haver actualitzat. Per aquest motiu és necessari incloure l'edició de l'obra que fas servir entre les dades de la citació.

Exemple d'una **1a edició**:

### Exemple

Rivero Rodríguez, G. (2011) *Análisis de datos incompletos en Ciencias Sociales*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.

Exemple d'una **3a edició**:

### Exemple

Visauta Vinacua, B. (2007) *Análisis estadístico con SPSS 14: estadística básica*. 3a ed. Madrid: McGraw Hill.

## MONOGRAFIES O LLIBRES

En l'àmbit de les Ciències Socials molts dels documents que hauràs de citar en els treballs seran llibres (monografies) o capítols de llibres.

L'esquema general serà:

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) *Títol del llibre*. Edició. Lloc de publicació: Editorial.

<b>MONOGRAFÍES O LLIBRES</b>	
<b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b>	Shalloway, A. i Trott, J.
<b>Any</b>	2001
<b>Títol del llibre en cursiva</b>	<i>Design patterns explained: a new perspective on object-oriented design</i>
<b>Lloc de publicació</b>	London
<b>Editorial</b>	Addison Wesley

Vegem com quedaria:

### Exemple

Shalloway, A. i Trott, J. (2001) *Design patterns explained: a new perspective on object-oriented design*. London: Addison Wesley.

### ⚠ Recorda que:

- Per a elaborar la referència has de fer servir la pàgina en la qual apareix el títol o portada, no la coberta (la part exterior).
- Només has d'incloure l'edició de l'obra (2a, 3a, 19a...) si no és la primera. Si el llibre a què has de fer referència no esmenta l'edició, molt probablement és perquè es tracta d'una primera edició.
- Per a llibres amb diversos autors, han de ser inclosos en l'ordre en què apareixen en el document. Separa'ls per una coma i vincula els dos últims amb una i.

## Esment diferent a la d'autor

Quan es tracte de compiladors, editors, coordinadors o directors, aquesta dada s'especificarà després del nom i entre parèntesi.

Així l'esquema de referència queda de la següent manera:

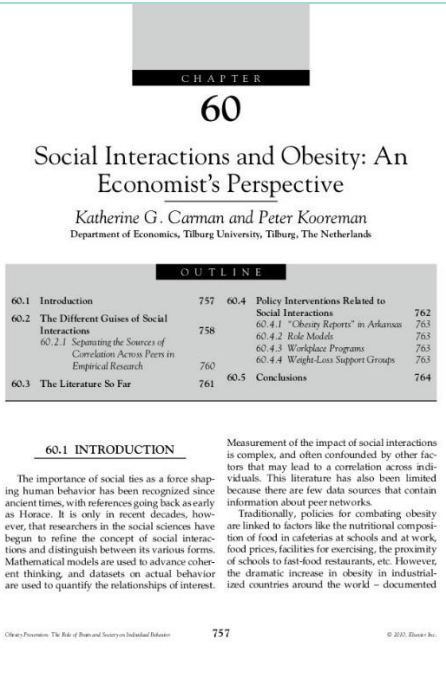
Cognom(s) de l'editor, inicial(s) (Ed.). (Any) *Títol de l'obra*. Lloc de publicació:  
Editor

### Exemple

Everson, S. (Ed.). (1991) *Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press

## CAPÍTOLS DE MONOGRAFIES O LLIBRES

Cognom(s), inicial(s) de l'autor(s) del capítol (any) "Títol del capítol". En: Cognom(s), inicial(s) de l'editor ed(s). *Títol de l'obra*. Lloc de publicació: Editorial.

<p><b>CAPÍTOLS DE MONOGRAFIES</b></p>	
<p>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</p>	<p>Carman, K.G. i Kooreman, P.</p>
<p>Any</p>	<p>2010</p>

<b>Títol del capítol</b>	Social Interactions and Obesity: An Economist's Perspective
<b>En:</b>	En:
<b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b>	Dubé, L. <i>et al.</i> Eds.
<b>Títol del llibre en cursiva</b>	<i>Obesity prevention</i>
<b>Lloc de publicació</b>	Boston
<b>Editorial</b>	Academic Press

### Exemple

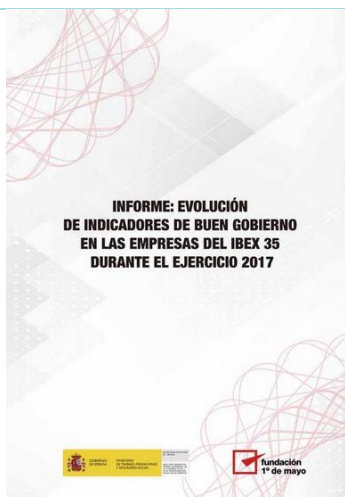
Carman, K.G. i Kooreman, P. (2010) "Social Interactions and Obesity: An Economist's Perspective". En: Dubé, L. *et al.* Eds. *Obesity prevention*. Boston: Academic Press.

⚠️ Fixa't que, tot i aparèixer en l'esquema l'abreviatura d'editor (eds.) en minúscula, en la citació s'ha posat en majúscula: Eds. Això es deu al punt que precedeix *et al.*

## INFORMES PUBLICATS

En el cas dels informes anuals, informes de corporacions, etc., els elements requerits per a la referència seran els següents:

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) o nom de l'autor corporatiu (any) *Títol complet de l'informe*. Lloc de publicació: Editor

**INFORMES  
 PUBLICATS  
 IMPRESOS**

**Cognom(s) de  
 l'autor(s), inicial(s)  
 o nom de l'autor  
 corporatiu**

Fuente Sanz, Luis de la

**Any**

2019

**Títol complet de  
 l'informe en  
 cursiva**
*Informe: Evolución de indicadores de buen gobierno de las empresas del IBEX 35 durante el ejercicio 2017*
**Lloc de publicació**

Madrid

**Editor**

Fundación 1º de Mayo

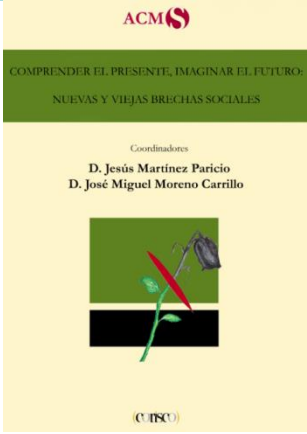
**Exemple**

Fuente Sanz, Luis de la (2019). *Informe: Evolución de indicadores de buen gobierno de las empresas del IBEX 35 durante el ejercicio 2017*. Madrid: Fundación 1º de Mayo.

**CONFERÈNCIES I PONÈNCIES DE CONGRESSOS PUBLICATS**

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) "Títol complet de la conferència o ponència publicada", *Títol complet de la conferencia/congrés o jornadas*. Lloc i data de la conferència. Lloc de publicació: Editor, nombre(s) de pàgina(s) precedides de l'abreviatura pp.



<p><b>CONFERÈNCIES I PONÈNCIES DE CONGRESSOS PUBLICATS</b></p>	
<p><b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b></p>	<p>Fernández Ramos, J. C.</p>
<p><b>Any</b></p>	<p>2018</p>
<p><b>“Títol complet de la conferència o ponència publicada”</b></p>	<p>“Hobbes y Gracian a la luz de sus metáforas”</p>
<p><b><i>Títol complet de la conferència, congrés o jornades en cursiva</i></b></p>	<p><i>XXII Congreso de Sociología en Castilla-La Mancha. Comprender el presente, imaginar el futuro: nuevas y viejas brechas sociales</i></p>
<p><b>Lloc i data de la conferència</b></p>	<p>Valdepeñas, 24-26 noviembre 2017</p>
<p><b>Lloc de publicació</b></p>	<p>Roma-Messina</p>
<p><b>Editor</b></p>	<p>Corisco Edizione</p>
<p><b>Nombre(s) de pàgina(s) precedides de l'abreviatura pp.</b></p>	<p>pp. 35-45</p>

**Exemple**

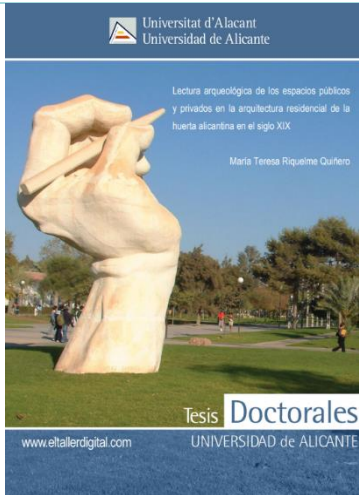
Fernández Ramos, J. C. (2018). “Hobbes y Gracian a la luz de sus metáforas”, *XXII Congreso de Sociología en Castilla-La Mancha. Comprender el presente, imaginar el futuro: nuevas y viejas brechas sociales*. Valdepeñas, 24-26 noviembre 2017. Roma-Messina: Corisco Edizione, pp. 35-45.

**⚠** Tingues en compte que el que es posa en cursiva és el títol del congrés, no el títol de la ponència.

Nota, a més que, en l'exemple, Valdepeñas és el lloc on va tenir lloc el congrés, i Roma-Messina, el lloc en què s'ha editat el llibre. 24-26 novembre 2017 fa referència a les dates en què es va fer el congrés.

## DISSERTACIONS I TESIS ACADÈMIQUES: TESIS, TFGs I TFM's

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any de presentació del treball) *Títol de la dissertació o tesi acadèmica*. Nivell o grau acadèmic. Universitat que concedeix el títol acadèmic.

<b>DISSERTACIÓ O TESI ACADÈMICA</b>	
<b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b>	Riquelme Quiñonero, M <sup>a</sup> T.
<b>Any de presentació del treball</b>	2016
<b><i>Títol de la dissertació o tesi acadèmica en cursiva</i></b>	<i>Lectura arqueológica de los espacios públicos y privados en la arquitectura residencial de la huerta alicantina del siglo XIX</i>
<b>Nivell o grau acadèmic</b>	Tesi inèdita
<b>Universitat que atorga el títol acadèmic</b>	Universitat d'Alacant

### Exemple

Riquelme Quiñonero, M. T. (2016) *Lectura arqueológica de los espacios públicos y privados en la arquitectura residencial de la huerta alicantina del siglo XIX*. Tesi inèdita. Universitat d'Alacant.

⚠️ Nota que aquest esquema pot servir també per a referenciar un **treball de fi de grau** o de **màster**. Fixa't, a més, en què hem indicat que la tesi és **inèdita**, és a dir, que no s'ha publicat encara. Si estiguera publicada, caldria referenciar-la segons el format en el qual es trobara: si és imprès, com una monografia; si és electrònic, com un e-book.

## ARTICLES DE REVISTA IMPRESA

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) "Títol de l'article", *Títol complet de la revista*, volum (número/número de la part), número(s) de pàgines o les pàgines precedides de l'abreviatura pp.

<p><b>ARTICLES DE REVISTES IMPRESSES</b></p>	
<p><b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b></p>	<p>Izquierdo Martín, A. J.</p>
<p><b>Any</b></p>	<p>2010</p>
<p><b>Títol de l'article</b></p>	<p>El deporte de la felicidad extrema. Una sociología de las políticas de crecimiento endógeno</p>
<p><b><i>Títol complet de la revista en cursiva</i></b></p>	<p><i>Cuadernos de Relaciones Laborales</i></p>

<b>Volum</b>	28
<b>(nombre/nombre de la part)</b>	(2)
<b>Nombre(s) de pàgina/pàgines precedides de l'abreviatura pp.</b>	pp. 209-232

**Exemple**

Izquierdo Martín, A. J. (2010) “El deporte de la felicidad extrema. Una sociología de las políticas de crecimiento endógeno”, *Cuadernos de Relaciones Laborales*, 28 (2), pp. 209-232.

**ARTICLES DE PERIÒDICS O PREMSA IMPRESOS**

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) “Títol de l'article o encapçalat de la columna”, *Títol del periòdic*, data, nombre de pàgina(es) precedides de l'abreviatura pp.

<p><b>ARTICLES DE PERIÒDICS O PREMSA IMPRESOS</b></p> <p><b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b></p> <p><b>Any</b></p> <p><b>“Títol de l'article o encapçalat de la columna”</b></p> <p><i>Títol del periòdic en cursiva</i></p> <p><b>Data</b></p>	
	Diario Expansión
	2019
	“La fiscal sugiere que los reguladores dificultaron el caso Bankia”
	<i>Diario Expansión</i>
3 de setembre	

Nombre(s) de  
pàgina/pàgines  
precedides de  
l'abreviatura pp.

p. 15

### Exemple

Diario Expansión (2019) “La fiscal sugiere que los reguladores dificultaron el caso Bankia”, *Diario Expansión*, 3 de setembre, p. 15

⚠ Nota que hem posat com a autor el diari perquè no signava l'article ningú, però es podria haver referenciat també així:

(2019) “La fiscal sugiere que los reguladores dificultaron el caso Bankia”, *Diario Expansión*, 3 de setembre, p. 15.

## DOCUMENTS EN FORMAT ELECTRÒNIC

Dins dels documents en format electrònic, ens centrarem en:

- els llibres electrònics o e-books,
- els capítols de llibre o monografies electròniques,
- els articles de revistes en format electrònic i
- les websites.

### Consells bàsics:

- És aconsellable imprimir la primera pàgina de cada pàgina web que es fa servir.
- Sempre que siga possible, quan cites un lloc web o un article en línia, cal indicar-ne l'autor i la data. Si no és possible, convé indicar el títol de l'article, de la pàgina web, etc. Si tampoc està disponible, caldrà indicar la URL completa i la data d'accés al web.
- Recorda que no tot el que apareix a Internet té la mateixa validesa acadèmica i científica: revisa les fonts abans d'usar-les.
- Hi trobaràs documents electrònics en què s'indica el **DOI** o **Identificador d'objectes digitals** que és un identificador unívoc i permanent que pot substituir la cita en les dades de format, localització i data d'accés. Posarem un exemple de com s'usa en l'article de revista electrònica.

⚠ Recorda que has de tenir en compte moltes de les indicacions que hem fet en l'apartat *Com citar dins del text*.

## LLIBRES ELECTRÒNICS O E-BOOKS

Dins dels llibres electrònics, distingirem aquells que siguen accessibles des de la biblioteca universitària perquè s'han obtingut d'una de les nostres bases de dades, dels que estiguen en accés obert en PDF en la web, per exemple en Google Books o en repositoris i dels que requerisquen un lector especial com Kindle.

### LLIBRES ELECTRÒNICS ACCESSIBLES DES DE LA BIBLIOTECA

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) *Títol del llibre*. [E-book] Lloc d'edició: Editor. Disponible a través de : nom de la Biblioteca URL [Consultat: dia-mes-any].

Si el llibre és fruit d'un conjunt de col·laboracions amb un editor o coordinador principal llavors serà:

Cognom(s) de l'editor(s), inicial(s) (Ed.). (Any) *Títol del llibre*. [E-book] Lloc d'edició: Editor. Disponible a través de : nom de la Biblioteca URL [Consultat: dia-mes-any].

Un exemple del segon cas extret de la base de dades de SpringerLink:

<b>LLIBRES ELECTRÒNICS DISPONIBLES DES DE LA BIBLIOTECA</b>	
<b>Cognom(s) de l'editor(s), inicial(s)</b>	Rüdiger, K., Peris Ortiz, M. i Blanco González, A. (Eds.)
<b>Any</b>	2014

<b>Títol del llibre en cursiva</b>	<i>Entrepreneurship, Innovation and Economic Crisis: Lessons for Research, Policy and Practice</i>
<b>[e-book]</b>	[e-book]
<b>Lloc d'edició</b>	Heidelberg, New York, Dordrecht, London
<b>Editor</b>	Springer Cham
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible a través de: Biblioteca de la Universitat d'Alacant <a href="http://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02384-7">http://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02384-7</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 04-09-2019]

### Exemple

Rüdiger, K., Peris Ortiz, M. i Blanco González, A. (Eds.). (2014) *Entrepreneurship, Innovation and Economic Crisis: Lessons for Research, Policy and Practice*. [E-book] Heidelberg, New York, Dordrecht, London : Springer Cham. Disponible a través de: Biblioteca de la Universitat d'Alacant <http://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02384-7> [Consultat: 04-09-2019].

---

⚠ Si el llibre l'has descarregat d'una base de dades, per exemple, pots substituir **Consultat** per **Descarregat**, seguit de la data i tot això entre claudàtors.

---

## LLIBRES ELECTRÒNICS DISPONIBLES DES DE LA WEB EN ACCÉS OBERT


Ens referim a llibres que estiguen en accés obert perquè estan en plataformes com Google Books o en pàgines dels autors o en repositoris en accés obert.

L'estructura general serà:

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) Títol del llibre. [E-book] Lloc d'edició: Editor. Disponible en: font de la qual s'ha obtingut el llibre i adreça electrònica o URL [Consultat: dia-mes-any].

Igualment, si el llibre és fruit de la col·laboració amb un editor o coordinador principal, s'haurà d'incloure com a l'exemple anterior.

Vegem-ne un exemple tret de Google Books:

<b>LLIBRES ELECTRÒNICS DISPONIBLES DES DE LA WEB EN ACCÉS OBERT</b>		
	<b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b>	Córdoba Padilla, M
	<b>Any</b>	2015
	<b>Títol del llibre en cursiva</b>	<i>Mercado de valores</i>
	<b>[e-book]</b>	[e-book]
	<b>Lloc d'edició</b>	Bogotá
	<b>Editor</b>	Ecoe Ediciones
	<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: Google Books <a href="http://books.google.es">http://books.google.es</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 11-09-2019]	

### Exemple

Córdoba Padilla, M. (2015) *Mercado de valores*. [E-book] Bogotá: Ecoe Ediciones. Disponible en: Google Books <https://books.google.es> [Consultat: 11-09-2019].

---

⚠ Si el llibre l'has descarregat d'una base de dades, per exemple, pots substituir **Consultat** per **Descarregat**, seguit de la data i tot això entre claudàtors.

---

En el cas de documents en PDF com publicacions governamentals, informes, etc. es pot seguir el mateix esquema que en el model anterior indicant **[PDF]** entre claudàtors en lloc de **[e-book]** i assenyalant l'URL del PDF.



## LLIBRES ELECTRÒNICS PER A E-READERS ESPECÍFICS

Ens referim a llibres en format Kindle o Nook, per exemple.

L'estructura general serà:

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) *Títol del llibre*. [Tipus d'e-book] Lloc d'edició: Editor. Disponible en: font de la qual s'ha obtingut el llibre i adreça electrònica o URL [Consultat: dia-mes-any].

Igualment, si el llibre és fruit de la col·laboració amb un editor o coordinador principal s'haurà d'incloure com a l'anterior exemple.

Imaginem que el llibre anterior està en Kindle DX i el llibre s'ha obtingut d'Amazon:

<b>LLIBRES ELECTRÒNICS PER A E-READERS ESPECÍFICS</b>	
<b>Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s)</b>	Córdoba Padilla, M
<b>Any</b>	2015
<b><i>Títol del llibre en cursiva</i></b>	<i>Mercado de valores</i>
<b>[tipus d'e-book]</b>	[versió Kindle DX]
<b>Lloc d'edició</b>	Bogotá
<b>Editor</b>	Ecoe Ediciones
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: Amazon.es <a href="http://www.amazon.es">http://www.amazon.es</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 11-09-2019]

### Exemple

Córdoba Padilla, M. (2015) *Mercado de valores*. [Versió Kindle DX]  
Bogotá: Ecoe Ediciones. Disponible en: Amazon.es  
<http://www.amazon.es> [Consultat: 11-09-2019].

⚠️ Si el llibre l'has descarregat d'una base de dades, per exemple, pots substituir **Consultat** per **Descarregat**, seguit de la data i això entre claudàtors.

Si se **cita** una part del llibre sense indicar el número de pàgina (per exemple perquè no està disponible), indica el títol del capítol o de la secció, per poder localitzar més fàcilment la cita en el document.

## CAPÍTOLS DE LLIBRES ELECTRÒNICS

Cognom(s), inicials de l'autor(s) del capítol(s) (any) "Títol del capítol". En: Cognom(s), inicial(s) de l'editor ed(s). *Títol del llibre*. [E-book] Lloc d'edició: Editor. Disponible a través de: nom de la Biblioteca URL [Consultat: dia-mes-any].

<p><b>CAPÍTOL D'UN LLIBRE ELECTRÒNIC</b></p> <p><b>Cognom(s), inicials de l'autor(s) del capítol(s)</b></p> <p><b>Any</b></p> <p><b>Títol del capítol</b></p>	 <p>Chapter 12 Entrepreneurial Orientation and Innovation in a Context of Crisis: Some Relevant Factors in the Case of Family Firms</p> <p>Urial Arzubegiaga and Txomin Iturralde</p> <p><b>Abstract</b> This article analyzes how some internal factors inherent to family firms influence the entrepreneurial orientation (EO) of small and medium (SME) family businesses, which are the most successful type of firms in maintaining jobs in a crisis like the present. In this sense, we predict that a family firm's strategy to withstand change, and the strategic involvement of its board of directors may positively influence its EO, which is one of the most used strategies among firms against crisis. We test these hypotheses by surveying the CEOs of 112 Spanish SMEs. The results of a structural equation model corroborate our hypotheses.</p> <p><b>12.1 Introduction</b></p> <p>Family businesses, which account for over 70 % of companies worldwide, have shown a greater ability to preserve jobs in times of crisis. In this sense, one of the key factors for this is the corporate entrepreneurship. Despite the fact that corporate entrepreneurship's potential and power to sustain family firms across generations, little research has investigated the strategic focus in family firms (Kourilsky, 2003; Ruggiff and Black 2003). Thus, one of the major tasks for the relevant literature is studying entrepreneurial orientation (EO), where one of the main factors in this investigation, is family firms.</p>
	Arzubegiaga, U. i Iturralde, T.
	2014
	Entrepreneurial Orientation and Innovation in a Context of Crisis: Some Relevant Factors in the Case of Family Firms

<b>En:</b>	En:
<b>Cognom(s), inicials de l'editor</b>	Rüdiger, K., Peris Ortiz, M. i Blanco González, A. Eds.
<b>Títol del llibre en cursiva</b>	<i>Entrepreneurship, Innovation and Economic Crisis: Lessons for Research, Policy and Practice</i>
<b>[e-book]</b>	[e-book]
<b>Lloc d'edició</b>	Heidelberg, New York, Dordrecht, London
<b>Editor</b>	Springer Cham
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible a través de: Biblioteca de la Universitat d'Alacant <a href="http://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02384-7">http://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02384-7</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 23-09-2019]

### Exemple

Arzubiaga, U. i Iturralde, T. (2014) "Entrepreneurial Orientation and Innovation in a Context of Crisis: Some Relevant Factors in the Case of Family Firms". En: Rüdiger, K., Peris Ortiz, M. i Blanco González, A. Eds. *Entrepreneurship, Innovation and Economic Crisis: Lessons for Research, Policy and Practice*. [E-book] Heidelberg, New York, Dordrecht, London: Springer Cham. Disponible a través de: Biblioteca de la Universitat d'Alacant <http://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02384-7> [Consultat: 23-09-2019].

- 
- ⚠ Observa que hem indicat *Disponible a través de* i el nom de la biblioteca perquè, en aquest cas, el llibre s'ha consultat a través dels portals de llibres electrònics subscrits per aquesta. És a dir, que en la part final de la cita hauràs d'adaptar, segons els models que hem indicat, si el llibre està en PDF en accés obert, si està en algun format especial tipus Kindle o si prové, com aquest, d'una biblioteca.
-

## ARTICLES DE REVISTES ELECTRÒNIQUES

Cognom(s) de l'autor, inicial(s) (any) "Títol de l'article", *Títol complet de la revista electrònica*, volum (número/número de la part), número de les pàgines si estan disponibles, precedides de pp. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any].

<p><b>ARTICLES DE REVISTES ELECTRÒNIQUES</b></p>	
<p><b>Cognom(s), inicials de l'autor(s) del capítol(s)</b></p>	<p>Fernández Allés, M.T.</p>
<p><b>Any</b></p>	<p>2011</p>
<p><b>Títol de l'article</b></p>	<p>El análisis del entorno político y legal en el marco de la planificación estratégica en el sector turístico y hotelero</p>
<p><b><i>Títol complet de la revista en cursiva</i></b></p>	<p><i>Cuadernos de Gestión</i></p>
<p><b>Volum (nombre/nombre de la part)</b></p>	<p>11(2)</p>
<p><b>Nombre de pàgines, si estan disponibles, precedides de pp.</b></p>	<p>pp. 37-52</p>
<p><b>Disponibilitat i accés</b></p>	<p>Disponible en: <a href="http://www.ehu.es/cuadernosdegestion/documentos/100210mf.pdf">http://www.ehu.es/cuadernosdegestion/documentos/100210mf.pdf</a></p>
<p><b>[Data de consulta]</b></p>	<p>[Consultat: 21-09-2023]</p>

### Exemple

Fernández Allés, M.T. (2011) “El análisis del entorno político y legal en el marco de la planificación estratégica en el sector turístico y hotelero”, *Cuadernos de Gestión*, 11(2), pp. 37-52. Disponible en: <http://www.ehu.es/cuadernosdegestion/documentos/100210mf.pdf> [Consultat: 21-09-2023].

Com hem dit abans, alguns objectes digitals, com els articles o els capítols de llibres electrònics, poden portar DOI. És el cas d'aquest article que el seu DOI és *10.5295/cdg.100210mf*. Pots substituir la URL de l'article pel **DOI**. També pots eliminar o no indicar la data de la consulta, ja que és un identificador permanent del document.

Així quedaria redactada la referència:

### Exemple

Fernández Allés, M.T. (2011) “El análisis del entorno político y legal en el marco de la planificación estratégica en el sector turístico y hotelero”, *Cuadernos de Gestión*, 11 (2), pp. 37-52. *10.5295/cdg.100210mf* [Consultat: 21-09-2023].

---

⚠ En alguns casos, el DOI es presenta sota una forma d'URL, per exemple, així:

<http://dx.doi.org/10.5295/cdg.100210mf>

---

## ARTICLES DE PERIÒDICS DIGITALS

---

Per a articles de premsa que es troben en els periòdics en línia, els elements necessaris per a la referència són:

Cognom(s) de l'autor(s), inicial(s) (any) “Títol de l'article”, *Títol del periòdic*, dia i mes de la publicació. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any].

**ARTICLES DE  
PERIÒDICS  
DIGITALS**

<b>Cognom(s) de l'autor, inicial(s)</b>	Delgado, C.
<b>Any</b>	2014
<b>Títol de l'article</b>	La Audiencia ordena a Coca-Cola readmitir a los despedidos del ERE
<b><i>Títol complet del periòdic en cursiva</i></b>	<i>El País</i>
<b>Dia i mes de la publicació</b>	21 de novembre
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: <a href="https://elpais.com/economia/2014/11/21/actualidad/1416565260_572101.html">https://elpais.com/economia/2014/11/21/actualidad/1416565260_572101.html</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 21-09-2023]



**Exemple**

Delgado, C. (2014) “La Audiencia ordena a Coca-cola a readmitir a los despedidos del ERE”, *El País*, 21 de novembre. Disponible en: [https://elpais.com/economia/2014/11/21/actualidad/1416565260\\_572101.html](https://elpais.com/economia/2014/11/21/actualidad/1416565260_572101.html) [Consultat: 21-09-2023].

## PÀGINA WEB

Cognom(s) de l'autor(s) de la pàgina web, inicial(s) (any) *Títol de la pàgina web*. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any]

<p><b>PÀGINA WEB</b></p>	
<p><b>Autor(s) de la pàgina web</b></p>	<p>European Central Bank</p>
<p><b>(any de publicació/última actualització)</b></p>	<p>2019</p>
<p><b><i>Títol de la pàgina web en cursiva</i></b></p>	<p><i>Organisation</i></p>
<p><b>Disponibilitat i accés</b></p>	<p>Disponible en: <a href="https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/html/index.en.html">https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/html/index.en.html</a></p>
<p><b>[Data de consulta]</b></p>	<p>[Consultat: 25-09-2023]</p>

### Exemple

European Central Bank (2019) *Organisation*. Disponible en: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/html/index.en.html> [Consultat: 25-09-2023].

**⚠** En l'apartat següent veuràs com indicar en la bibliografia final una website. La diferència entre la pàgina web i el cas següent és que el primer es refereix a una pàgina individual i el segon, al lloc web íntegrament. Dos exemples són la pàgina de la Biblioteca de la Universitat o el lloc web de la Universitat d'Alacant.

## WEBSITE O LLOC WEB

Autor(s) de la web (any de publicació/d'última actualització) Títol del lloc web.  
Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any]

<b>LLOC WEB</b>	
<b>Autor(s) de la web</b>	UOC. Biblioteca y Fundación Telefónica
<b>(any de publicació/última actualització)</b>	2013
<b>Títol del lloc web</b>	Manuel Castells: producción científica
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: <a href="http://www.manuelcastells.info/es">http://www.manuelcastells.info/es</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 25-09-2023]

### Exemple

UOC. Biblioteca y Fundación Telefónica (2013) Manuel Castells: producción científica. Disponible en: <http://www.manuelcastells.info/es> [Consultat: 25-09-2023].

- ⚠️ Fixa't que l'autor de la web pot ser tant una persona com una organització, institució, empresa... Fixa't també que el **títol** del lloc web no va en **cursiva**.



## BLOG

Cognom(s) de l'autor(s) del blog, número (any de publicació en el lloc web/Última actualització) "Títol del missatge o de l'entrada", *Títol de lloc web*, dia i mes de publicació del missatge o entrada. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any].

<b>BLOG</b>	
<b>Cognom(s) de l'autor, inicial(s)</b>	Polo, A. i Casado, R.
<b>(any de publicació/última actualització)</b>	2019
<b>Títol del missatge o de l'entrada</b>	Nuevos escenarios para Brexit y libra
<b><i>Títol del blog en cursiva</i></b>	<i>Solo Brexit</i>
<b>Dia i mes de publicació del missatge o entrada</b>	25 de setembre
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: <a href="https://www.expansion.com/blogs/solo-brexit/2019/09/25/nuevos-escenarios-para-brexit-y-libra.html">https://www.expansion.com/blogs/solo-brexit/2019/09/25/nuevos-escenarios-para-brexit-y-libra.html</a>
<b>[Data de consulta]</b>	[Consultat: 25-09-2023]

### Exemple

Polo, A. i Casado, R. (2019) "Nuevos escenarios para Brexit y libra", *Solo Brexit*, 25 de setembre. Disponible en: <https://www.expansion.com/blogs/solo-brexit/2019/09/25/nuevos-escenarios-para-brexit-y-libra.html> [Consultat: 25-09-2023].

## ENTRADA EN LA WIKIPEDIA

Wikipedia (any) *Títol de l'entrada*. [Tipus de mitjà]. Data d'edició/creació de l'entrada. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any].

<p><b>ENTRADA EN LA WIKIPEDIA</b></p> <p><b>Wikipedia</b></p> <p><b>Any</b></p> <p><b><i>Títol de l'entrada</i></b></p> <p><b>Tipus de mitjà</b></p> <p><b>Data de la creació / edició de l'entrada</b></p> <p><b>Disponibilitat i accés</b></p> <p><b>[Data de consulta]</b></p>	
	Wikipedia
	2023
	<i>Behaviorism</i>
	online
	2 de octubre
<p>Disponible en:</p> <p><a href="https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Behaviorism&amp;oldid=1178254280">https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Behaviorism&amp;oldid=1178254280</a></p>	
[Consultat: 05-10-2023]	

### Exemple

Wikipedia (2023) *Behaviorism*. [Online]. 2 de octubre. Disponible en: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Behaviorism&oldid=1178254280> [Consultat: 05-10-2023].

- ⚠ Si és possible se citarà la versió arxivada que es va utilitzar en el treball. En la pestanya "View history" (veure historial) de l'entrada de la Wikipedia trobarem la versió i la seua data de publicació. Si l'enciclopèdia no proporciona un enllaç permanent a la versió arxivada, s'inclourà la URL i la data de consulta.

## DOCUMENTS AUDIOVISUALS

Dins dels documents en format audiovisual, ens centrarem en els vídeos en plataformes online com *Youtube* o *Dailymotion* o vídeos en streaming.

A més, veurem com referenciar pel·lícules en DVD, fotografies i imatges i podcast.

### DVDs, VÍDEOS O FILMS

*Títol de la pel·lícula* (any de distribució) Director/a. [Format]. Lloc de distribució: distribuïdora.

<b>DVD/pel·lícula</b>	 <p>los últimos días de LEHMAN BROTHERS</p> 
<b><i>Títol de la pel·lícula en cursiva</i></b>	<i>Los últimos días de Lehman Brothers</i>
<b>Any de distribució</b>	2012
<b>Director/a de la pel·lícula</b>	Michael Samuels
<b>Format</b>	DVD
<b>Lloc de distribució</b>	Barcelona
<b>Distribuïdora</b>	Cameo

### Exemple

*Los últimos días de Lehman Brothers* (2012) Michael Samuels. [DVD].  
Barcelona: Cameo.

## VÍDEOS EN YOUTUBE O STREAMING

Les indicacions que ací donem, valen tant per a vídeo obtinguts de Youtube com de Dailymotion i similars en streaming.

Nom de la persona/institució que ha pujat el vídeo (any de pujada del vídeo)  
*Títol del vídeo*. [Tipus de mitjà]. Disponible en: URL [Consultat dia-mes-any].

<b>Vídeo en Youtube</b>	
<b>Nom de la persona o institució que puja el vídeo</b>	Bankinter
<b>Any de pujada del vídeo</b>	2019
<b><i>Títol del vídeo en cursiva</i></b>	<i>Mercado de Renta fija: Situación actual y Perspectivas (20 de septiembre de 2019)</i>
<b>Tipus de mitjà</b>	Vídeo en línia
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en <a href="https://www.youtube.com/watch?v=rPTzX0WdVtg">https://www.youtube.com/watch?v=rPTzX0WdVtg</a>
<b>[Data de la consulta]</b>	[Consultat: 25-09-2023]

### Exemple

Bankinter (2019) *Mercado de Renta fija: Situación actual y Perspectivas (20 de septiembre de 2019)*. [Vídeo en línia]. Disponible en <https://www.youtube.com/watch?v=rPTzX0WdVtg> [Consultat: 25-09-2023].

⚠️ Nota que en aquest cas podríem haver indicat el nom de la persona que protagonitza el vídeo, Rafael Alonso, analista de Bankinter, però s'ha optat per indicar com a autor el banc.

## FOTOGRAFIES O IMATGES

⚠️ Quan faces servir en els teus treballs alguna fotografia, recorda que moltes tenen drets de propietat intel·lectual.

Per a les **fotografies o imatges impreses**, els elements seran els següents:

Cognom(s) del fotògraf/creador, inicial(s) (any) Títol de la imatge/fotografia. [Fotografia/imatge]. Lloc de publicació: Editorial.

Un exemple seria:

### Exemple

McCurry, S. (1984) *La niña afgana*. [Fotografia]. Washington: National Geographic.

En el cas de les **fotografies i imatges en línia o electròniques**, els elements seran els següents:

Cognom del fotògraf/creador, inicial(s) (any) *Títol de la imatge/fotografia*. [Fotografia/imatge en línia]. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any].

<b>FOTOGRAFIA O IMATGE EN LÍNIA</b>	
<b>Cognom del fotògraf/creador, inicials</b>	Leibovitz, A.
<b>(any)</b>	2009
<b><i>Títol de la imatge o fotografia en cursiva</i></b>	<i>Niagara Falls, Ontario, Canada</i>
<b>Fotografia o imatge en línia</b>	Fotografia en línia
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: <a href="http://www.nyhistory.org/exhibitions/annie-leibovitz-pilgrimage">http://www.nyhistory.org/exhibitions/annie-leibovitz-pilgrimage</a>
<b>[Data de la consulta]</b>	[Consultat: 25-09-2023]

### Exemple

Leibovitz, A. (2009) *Niagara Falls, Ontario, Canada*. [Fotografia en línia].  
 Disponible en: <http://www.nyhistory.org/exhibitions/annie-leibovitz-pilgrimage> [Consultat: 25-09-2023].

## PODCASTS

Els elements requerits per a la citació d'un podcast són els següents:

Cognom(s), inicial(s) de l'autor/creador/locutor/a del podcast (any) *Títol del programa*, Títol de la sèrie (si és rellevant) [podcast]. Data de la transmissió. Disponible en: URL [Consultat: dia-mes-any].

<b>PODCAST</b>	
<b>Cognom (s) de l'autor / creador / locutor, inicial(s)</b>	Rocquigny, T. de
<b>Any</b>	2023
<b>Títol del programa en cursiva</b>	<i>Épisode 1/3 : Julie-Victoire Daubié : l'émancipation par l'école</i>
<b>Títol de la sèrie</b>	Portraits d'économistes oubliés
<b>Títol de mitjà</b>	Podcast
<b>Data de la transmissió</b>	1 de maig
<b>Disponibilitat i accés</b>	Disponible en: <a href="https://www.radiofrance.fr/franceculture/podcasts/entendez-vous-l-eco/julie-victoire-daubie-l-emancipation-par-l-ecole-6369764">https://www.radiofrance.fr/franceculture/podcasts/entendez-vous-l-eco/julie-victoire-daubie-l-emancipation-par-l-ecole-6369764</a>
<b>[Data de la consulta]</b>	[Consultat: 04-10-2023]

### Exemple

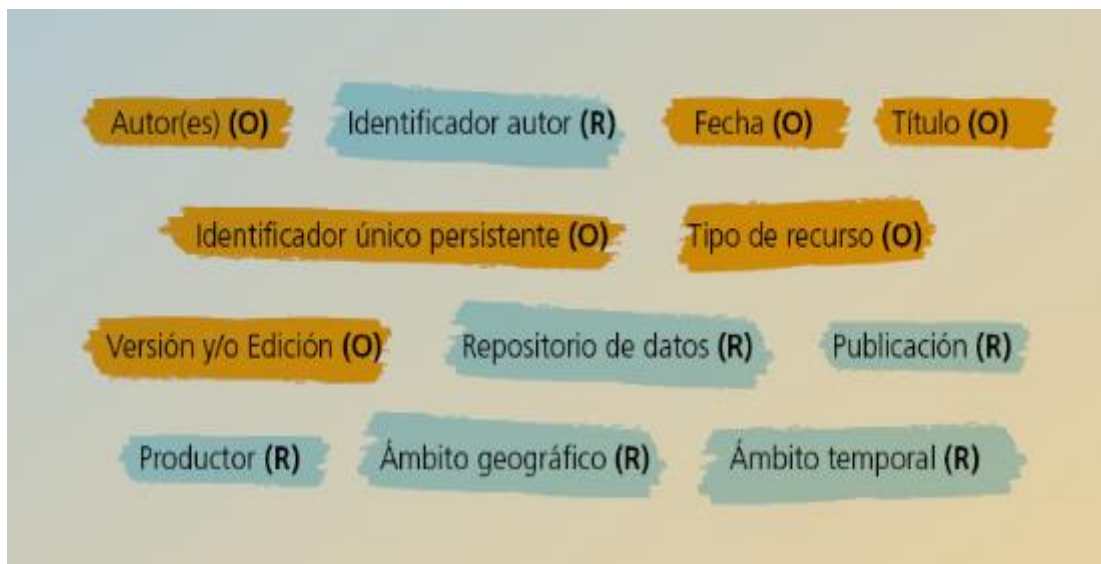
Rocquigny, T. de (2023) *Épisode 1/3 : Julie-Victoire Daubié : l'émancipation par l'école*, Portraits d'économistes oubliés [podcast]. 1 de maig. Disponible en: <https://www.radiofrance.fr/franceculture/podcasts/entendez-vous-l-eco/julie-victoire-daubie-l-emancipation-par-l-ecole-6369764> [Consultat: 04-10-2023].

## DADES DE RECERCA O DATASETS

Les dades de recerca són els materials generats o recollits durant el transcurs de la realització d'una recerca.

Els últims anys s'ha fet cada vegada més evident la necessitat i importància que les fonts de dades (datasets), que articulen els treballs científics, puguin ser citades correctament. Aquesta citació farà més fàcil identificar-les, recuperar-les, incloure-les en plataformes i recursos i, en definitiva, difondre-les i visibilitzar-les en general.

A l'hora d'elaborar la cita bibliogràfica hi ha uns **elements** mínims **obligatoris (O)** i altres **recomanats (R)** que es combinen per a elaborar la cita:

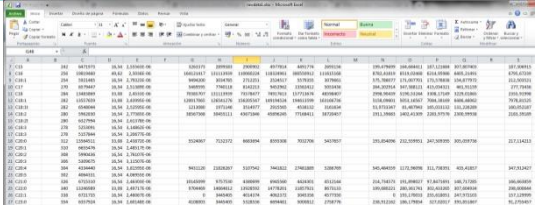


[DOI Citation Formatter](#) és un servei ofert per [DataCite](#) que construeix automàticament les cites d'acord amb l'estil que seleccionem.

Vegem un exemple elaborat seguint les [recomanacions](#) de la CRUE i REBIUN sobre aquest tema. Els elements bàsics quedarien així:



Cognom(s) de l'autor, inicial(s) (any) *Títol del dataset/dades de recerca*. [Dataset]. Versió i/o edició. Repositori de dades. Identificador persistent.

<b>DATASET (DADES DE RESERCA)</b>	
<b>Cognom(s) de l'autor, inicial(s)</b>	Remesar Betlloch, X. <i>et al.</i>
<b>Any</b>	2015
<b><i>Títol del dataset en cursiva</i></b>	<i>Influence of a hyperlipidic diet on the composition of the non-membrane lipid 6 pool of red blood cells of male and female rats</i>
<b>Dataset</b>	Dataset
<b>Versió i/o edició</b>	Versió de 22 de juny de 2015
<b>Repositori de dades</b>	Dipòsit digital de documents de la UAB
<b>Identificador persistent</b>	<a href="http://hdl.handle.net/2445/66010">http://hdl.handle.net/2445/66010</a>

### Exemple

Remesar Betlloch, X. *et al.* (2015) *Influence of a hyperlipidic diet on the composition of the non-membrane lipid 6 pool of red blood cells of male and female rats*. [Dataset]. Versió de 22 de juny de 2015. Dipòsit Digital de Documents de la UAB. <http://hdl.handle.net/2445/66010>

**⚠** Recorda que pots incloure els elements no obligatoris que consideres importants en la teva cita. L'esquema que hem presentat és el més bàsic si eliminem el repositori en el qual es troba el dataset. No obstant això, i atès que un dataset pot aparèixer en diversos dipòsits a la vegada, sí que ens ha semblat interessant incloure'l.

---

⚠ Si es considera oportú, es pot indicar la data de consulta com en les obres electròniques que hem vist ja en aquest manual.

---

## ENTREVISTES

---

Una entrevista pot donar-se de diferents maneres:

- una entrevista en televisió, ràdio o Internet,
- en un mig escrit o
- una entrevista o comunicació personal (inèdita).

### ENTREVISTA EN TELEVISIÓ, RÀDIO O INTERNET

Si es fa servir una entrevista d'una font com un programa de televisió l'estructura serà:

Cognom(s) de l'entrevistat, inicial(és) del nom (any) *Títol de l'entrevista*.  
Entrevistat per (nom i cognoms de l'entrevistador). [Tipus de mig/format]. Nom del canal, data de la retransmissió.

#### Exemple

García, I. (2022) *La entrevista de Radio 5*. Entrevistat per Miguel Ángel Domínguez. [Ràdio]. Ràdio 5, 16 de juny.

---

⚠ Si fóra un podcast accessible des d'Internet, es podria indicar a més, la URL i la data de consulta.

---

#### Exemple

García, I. (2022) *La entrevista de Radio 5*. Entrevistat per Miguel Ángel Domínguez. [Ràdio]. Ràdio 5, 16 de juny. Disponible en: <https://www.rtve.es/play/audios/la-entrevista-de-radio-5/> [Consultat: 17-06-2022].

## ENTREVISTA EN UN MIG ESCRIT

Cognom(s) de l'entrevistat, inicial(s) del nom (any) "Títol de l'entrevista".  
 Entrevistat per (nom i cognoms de l'entrevistador). *Títol de la publicació*, data de la publicació, pàgina.

### Exemple

Trethewey, N. (2022) "Natasha Trethewey: la supremàcia blanca es el pecado original de Norteamérica". Entrevistat per Anatxu Zabalbeascoa. *El País Semanal*, 24 de abril.

Si l'entrevista apareguera en un mitjà digital s'inclourà la URL i la data de consulta:

### Exemple

Trethewey, N. (2022) "Natasha Trethewey: la supremàcia blanca es el pecado original de Norteamérica". Entrevistat per Anatxu Zabalbeascoa. *El País Semanal*, 24 de abril. Disponible en: <https://elpais.com/eps/2022-04-24/natasha-trethewey-la-supremacia-blanca-es-el-pecado-original-de-norteamerica.html> [Consultat: 17-06-2022].

## ENTREVISTA O COMUNICACIÓ PERSONAL

---

⚠ Recorda que quan es fa una entrevista és important comptar amb el permís de l'entrevistat si es vol transcriure l'entrevista, per exemple, en un annex del treball.

---

Cognom(s) de l'entrevistat, inicial(s) del nom (any) *Títol de l'entrevista* (si n'hi ha). Entrevistat per (nom i cognoms de l'entrevistador). [Tipus de mig/format]  
 Localització i data de l'entrevista.

### Exemple

Riquelme, T. (2022) *Entrevista personal*. Entrevistat per Miguel De Domingo. [Entrevista] Alacant, 17 de juny.

- 
- ⚠ Recorda que si es considera necessari perquè l'entrevista és informal, es pot substituir el terme *entrevista* per *comunicació personal*.  
En cas de no tenir un títol pròpiament dit, es pot posar un descriptiu.
- 

## CÓM ORDENAR LA LLISTA DE REFERÈNCIES FINAL

La **llista de referències** que hauràs d'indicar al final del treball **ha d'estar ordenada alfabèticament i contenir les referències de tots els documents citats** per a realitzar el treball siga el que siga el seu format: llibres, articles, entrades de blogs, vídeos...

Les dades que s'hi consignen tenen un ordre determinat que depèn del format del document, com has vist. També pot ser que et demanen que faces una bibliografia en la qual indiques, a més dels documents citats, els usats (encara que no necessàriament referenciats).

- 
- ⚠ Consulta amb el tutor/a o director/a del treball aquest punt.
- 

En la llista de referències final totes han d'aparèixer, com hem dit, ordenades alfabèticament per autor o autoria (si és un autor corporatiu, per exemple) independentment del format que tinguen els documents (llibres, capítols, dvd...).

**Si se citen diverses obres d'un mateix autor o autora** o amb una mateixa autoria, s'han de llistar juntes ordenades cronològicament, de més actual a més antiga. Com ja hem vist, si més d'un document d'un mateix autor o autora és del mateix any, hauràs d'afegir-hi una lletra en minúscula per a distingir-los tant en aquesta llista final com en la citació dins del teu document.

A més, convé que les diferents referències se separen mitjançant un espai i que no es numeren. Així mateix, no han de subratllar-se títols de llibres ni d'articles.

Ací et deixem un exemple de quin aspecte ha de tenir una llista final de referències.

- Everson, S. (Ed.). (1991) *Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press
- Fernández Allés, M.T. (2011) "El análisis del entorno político y legal en el marco de la planificación estratégica en el sector turístico y hotelero", *Cuadernos de Gestión*, 11(2), pp. 37-52. Disponible en: <http://www.ehu.es/cuadernosdegestion/documentos/100210mf.pdf> [Consultado 21-11-2014]
- Rose, H. (2000) "Risk, Trust and Scepticism in the Age of the New Genetics". En: Adam, B. *et al.* Eds. *Risk Society and Beyond*. London: Sage
- Sádaba, J. (2006) *De Dios a la nada: las creencias religiosas*. Pozuelo de Alarcón (Madrid): Espasa Calpe
- Sádaba, J. (1989a) *La filosofía moral analítica: de Wittgenstein a Tugendhat*. Madrid: Mondadori
- Sádaba, J. (1989b) *Lecciones de filosofía de la religión*. Madrid : Mondadori
- Shalloway, A. y Trott, J. (2001) *Design patterns explained: a new perspective on object-oriented design*. London: Addison Wesley
- Visauta Vinacua, B. ( 2007) *Análisis estadístico con SPSS 14: estadística básica*. 3ª ed. Madrid: McGraw Hill

## Per concloure

En aquesta unitat t'hem descrit les característiques d'un dels principals estils de cites de l'àmbit de l'Economia i les Ciències Socials: l'estil Harvard.

Has après a:

- citar dins del text,
- elaborar la llista de referències final,
- redactar les referències bibliogràfiques de diferents tipus de documents i
- ordenar la llista final de referències bibliogràfiques.

No oblidés que hauràs d'expressar totes les referències en la llengua original, excepte les notes que consideres necessari incloure, ja que són explicatives i, per tant, les has de redactar en la llengua que utilitzes en el teu treball acadèmic.

A més, podeu consultar el text [Harvard Referencing Style](#) de la Biblioteca Universitària de la UCD Dublin, així com el document de la Biblioteca de l'[Anglia Ruskin University](#) i la [Harvard Referencing System as adapted for use by the School of Nursing and Midwifery](#) de la UCD Dublin.

## Bibliografia

---

- Anglian Ruskin University (2019) Guide to Harvard Style of Referencing. Versió 6.1.2, abril 2019. Disponible en: [https://library.aru.ac.uk/referencing/files/Harvard\\_referencing\\_201718.pdf](https://library.aru.ac.uk/referencing/files/Harvard_referencing_201718.pdf) [Consultat: 27-09-2023].
- Biblioteca Central de la Universidad de Piura (2011) *Guía para la elaboración de citas y referencias bibliográficas según el estilo Harvard*. Disponible en: <https://docplayer.es/67714450-Biblioteca-central-universidad-de-piura-guia-para-la-elaboracion-de-citas-y-referencias-bibliograficas-segun-el-estilo-harvard.html> [Consultat: 27-09-2023].
- Deane, M. (2006) *The Coventry University Guide to Referencing in Harvard Style. Guidelines and Glossary*. Versió 4.0, setembre 2017. Coventry: Coventry University. Disponible en: <https://www.coventry.ac.uk/Documents/Lanchester%20Library/Guide%20to%20Referencing%20in%20Harvard%20Style%20Version%204.0%20September%202017.pdf> [Consultat: 27-09-2023].
- Staffordshire University (n.d.) *Academic Skills Know-How*. Disponible en: [http://libguides.staffs.ac.uk/ld.php?content\\_id=9572298](http://libguides.staffs.ac.uk/ld.php?content_id=9572298) [Consultat: 27-09-2023].
- Staffordshire University. Library (n.d.) *Harvard Referencing Quick Guide*. Disponible en: <https://libguides.staffs.ac.uk/refzone/harvard> [Consultat: 27-09-2023].
- UCD Library (2018) *Harvard Style Guide*. Disponible en: [http://libguides.ucd.ie/ld.php?content\\_id=31563635](http://libguides.ucd.ie/ld.php?content_id=31563635) [Consultat: 27-09-2023].
- UCD School of Nursing and Midwifery (2014) *Referencing System as adapted for use by the School of Nursing and Midwifery*. Disponible en: [https://www.academia.edu/41886157/Harvard\\_Referencing\\_System\\_as\\_adapted\\_for\\_use\\_by\\_the\\_School\\_of\\_Nursing\\_and\\_Midwifery](https://www.academia.edu/41886157/Harvard_Referencing_System_as_adapted_for_use_by_the_School_of_Nursing_and_Midwifery) [Consultat: 27-09-2023].